

Hongaarse perfin in Roemeense zegels (1918-1940)

Tammo Bijmolt & Paul de Leeuw van Weenen

Een korte geschiedenisles

Roemenië heeft een zeer bewogen geschiedenis; hoewel de geschiedenis als land relatief kort is. Door de eeuwen heen leefden verschillende volkeren in het gebied dat was ingeklemd tussen drie grootmachten: het Romeinse Rijk en veel later Oostenrijk-Hongarije (vanuit het Westen), het Ottomaanse Rijk (vanuit het Zuiden) en Rusland (vanuit het Noordoosten). Een deel van de bevolking kwam als immigrant uit Italië tijdens het Romeinse Rijk: vandaar de Romaanse taal en de latere naam van het land. Pas in 1862 gingen de vorstendommen Moldavië en Walachije samen als één land onder de naam Roemenië, met Boekarest als hoofdstad. In 1878 werd de van oorsprong Oostenrijkse Karel van Hohenzollern-Sigmaringen tot vorst Carol I gekroond. In enkele gebieden buiten de landsgrenzen zoals de Boekovina, Bessarabië en Transsylvanië leefden ook grote groepen Roemeense minderheden. Het was nadrukkelijk de wens van de Roemenen om ooit samen in één groot onafhankelijk Roemenië te wonen.

De eerste twee jaar van de Eerste Wereldoorlog was Roemenië neutraal. Dat was vooral doordat men niet een kant kon kiezen. Koning Carol I, met zijn Oostenrijkse achtergrond, had voorkeur voor de centrale mogendheden (Duitsland en Oostenrijk-Hongarije, later ook Bulgarije en Turkije), terwijl de meeste politici en inwoners neigden naar de Entente (Frankrijk, Engeland, Rusland).

*Fig 1. Koninkrijk
Roemenië (1918-1940);
“Groot-Roemenië”
(upload van
Wikimedia.org)*

Uiteindelijk verklaarde men de oorlog aan de Centralen, vooral dankzij toezeggingen vanuit de Entente dat Roemenië er grondgebied bij zou krijgen na winst in de oorlog. Maar de deelname aan de oorlog was aanvankelijk niet succesvol en een groot deel van het land werd bezet door Duitse troepen. Geleidelijk kantelde de oorlog en uiteindelijk werden de centrale mogendheden verslagen. Door verschillende verdragen na de oorlog werden Bessarabië (1917), Boekovina en Transsylvanië (1918) en de Banaat, Crișana en Maramureș (1920) aan Roemenië toegevoegd (zie Figuur 1). Roemenië werd in korte tijd ongeveer twee keer zo groot qua oppervlakte en aantal inwoners. Zo was het land ontstaan waar vele Roemenen van droomden: Groot-Roemenië. Deze situatie zou blijven bestaan tot de Tweede Wereldoorlog.

Het gebied dat na de Eerste Wereldoorlog bij Roemenië ging behoren is zeer gemêleerd qua bevolking met grote groepen Hongaren, Duitsers en Roemenen. Het gebied overgenomen van Hongarije, als deel van de Oostenrijks-Hongaarse monarchie (Transsylvanië, Banaat, Crișana en Maramureș) bevat ook enkele grote steden en vele plaatsen hebben een naam in drie verschillende talen, namelijk Duits, Hongaars en Roemeens, bijvoorbeeld: Temeschburg = Temesvár = Timișoara, Hermannstadt = Nagyszeben = Sibiu, Großwardein = Nagyvárad = Oradea, ook wel Oradea-Mare, Klausenburg = Kolozsvár = Cluj en Kronstadt = Brassó = Brașov. Deze plaatsnamen komen dan ook voor als afstempelingen op Oostenrijkse, Hongaarse en Roemeense postzegels en als censuurstempels (ook interessante verzamelonderwerpen).

De beschreven ontwikkelingen hadden interessante filatelistische gevolgen, met verschillende bezettingsuitgaven, overdrukken, censuur, etc. De gebieden die in korte tijd van Hongarije naar Roemenië waren overgegaan, bevatten natuurlijk ook vele bedrijven. Meerdere van die bedrijven hadden perfins in gebruik, tot dan toe in Hongaarse zegels (zie de catalogus van István Lente, 2007). In de periode na de Eerste Wereldoorlog bleven enkele bedrijven dezelfde perfins gebruiken, maar nu in Roemeense zegels. En dat is het onderwerp van dit artikel: Hongaarse perfins gebruikt in Roemeense postzegels.

Overzicht van Hongaarse perfins in Roemeense zegels

In het vervolg van dit artikel bespreken we de ons nu bekende Hongaarse perfins in Roemeense zegels, in alfabetische volgorde. Daarbij laten we steeds eerst Hongaarse zegels en daarna Roemeense zegels zien, met dezelfde perfin. We gebruiken voor de nummering voor Hongarije de catalogus van Lente (2007) en voor Roemenië de online catalogus <https://www.romaniastamps.com/perfin/perfins.htm> want die is completer dan de catalogus van Erős (1996). Een overzicht staat weergegeven in Tabel 1 op de volgende pagina.

Tabel 1. Overzicht van Hongaarse perfin in Hongaarse en Roemeense zegels

Perfin	Nummering in catalogus Hongarije van Lente (2007)	Nummering online catalogus Roemenië / Erős (1996)	Periode in Hongaarse zegels*	Periode in Roemeense zegels*	Gebruiker
A.K.&F.	A24	A29/A33	1906-1919	1919-1932	Andrényi Károly és Fiai
AK&F	A25a	A30/A32	1911-1919	1919-1922	Andrényi Károly és Fiai
A.O.B.	A30.5	A35/A39	?-1919	1919-1925	Angol-Osutrak Bank
A.T.	A39	A50/A54	1911-1919	1919-1929	Agrár Takarékpénztár
DI / FL	D13	-/-	1911-1919	1919-1921	Diósi Ig. Fia Lajos
K.S.	K57	K6/K6	1909-1919	1919-1940	Kecskeméti Sándor
K.T.	K61.5	K8/K8	1919	1919-1935	Kisegítő Takarékpénztár
N.T.	N23	N17/N17	1893-1919	1919-1937	Neuman Testvérek
REITER	R9	R8.5/-	1914-1919	1919-1940?	Reiter
S.	S2	S3/S3	1904-1919	1919-1929	Scherg Vilmos és Társai
T.K.R.	T14	T5/T5	1908-1919	1919-1929	Temesvári Bank és Kereskedelmi Rt.
T.S.	T21	T14/T14	1906-1919	1919-1926	Turul Schuhfabrik

* Inschatting op basis van catalogi en postzegels en afstempelingen in onze verzamelingen

Hongarije A24

Roemenië A29

[illegible]

Hongarije A25a; vanaf 1911 ontbreekt in de A A10 (de punt midden in de A) van de Hongaarse perfin A25.

Roemenië A30:

A.O.B. Angol-Osztrák Bank (Engels-Oostenrijkse Bank), in Nagyvárad, Oradea (ook wel genoemd Oradea-Mare = Groot-Oradea).

Hongarije A30.5

Roemenië A35

A.R. Volgens Lente (2007, pagina 44), komt A.R. (A33; gebruikt in Nagyszeben, Sibiu) ook voor in Roemeense postzegels. Echter de perfin A.R. in Roemeense zegels komt niet exact overeen. Deze Roemeense perfin (A39) werd gebruikt door Astra Romana, een oliemaatschappij in Boekarest; zie de afbeeldingen in de online catalogus. Naar onze overtuiging, is de vermelding "Sibiu (RO), 1919-" niet terecht in Lente (2007).

A.T. Agrár Takarékpénztár Rt, agrarische spaarbank, in Márosvásárhely, Târgu Muraș.

Hongarije A39

Roemenië A50

DI/FL

Diósi Ig. Fia Lajos, houtgroothandel, in Nagyvárad, Oradea.

Hongarije D13,

Roemenië -: Deze perfin staat niet vermeld in de catalogi van Roemeense perfins.

K.S.

Kecskeméti Sándor, montage, in Temesvár, Timișoara.

Hongarije K57

Roemenië K6

Hongaarse brief met perfin K.S.

Roemeense briefkaart met perfin K.S.

K.T. Kisegítő Takarékpénztár, spaarbank filiaal, in Nagyenyed, Aiud.
Hongarije K61.5

Roemenië K8

N.T. Neuman Testvérek, spiritus en alcohol stokerij, in Arad.
Hongarije N23

Roemenië N17

Hongaarse briefkaart met perfin N.T.

Roemeense briefkaart met perfin N.T.

REITER

Reiter, in Szatmárnémeti, Satu Mare.

Hongarije R9, Roemenië R8.5:

Deze perfin is relatief schaars en in de Hongaarse en Roemeense catalogi staat maar weinig informatie. We zijn dan ook niet 100% zeker dat het om dezelfde perfin gaat en om welke gebruiker, uit welke plaats. In Szatmárnémeti waren twee bedrijven die Reiter heetten.

S Scherg Vilmos és Társai, lakenfabriek, in Brassó, Braşov.

Hongarije S2

Roemenië S3

T.K.R. Temesvári Bank és Kereskedelmi Rt., handelsbank, in Temesvár, Timișoara.

Hongarije T14

Roemenië T5: Leuk detail: doorgebruikt Hongaars plaatsnaam-stempel Temesvár op de Roemeense zegel.

T.S. Turul Schuhfabrik, schoenenfabriek, in Temesvár, Timișoara.

Hongarije T21

Roemenië T14:

Tenslotte: er zijn ook Hongaarse zegels met een Roemeense perfin. Daarover gaat een volgend artikel. Wordt vervolgd dus.

Literatuur

Erős, László (1996), *Catalogue des Perforations Commerciales et Officielles Roumaines*. Cluj-Napoca, Romania: Transfilex Srl.

Lente, István (2007), *A Magyar Perfinek Katalógusa*. Budapest, Hongarije.
<https://www.romaniastamps.com/perfin/perfins.htm>